

Srbi u Velikoj Britaniji: Neizvesnost zbog Bregzita se nastavlja

Petra Živić, BBC novinarka
14 decembar 2019

Sanja Vico i Ivan Miletić žive i rade u Londonu - na rezultate izbora gledaju različito

Ivan Miletić živi u Londonu - reč koju najčešće spominje kada govori o rezultatima izbora u Velikoj Britaniji, kao i drugi Srbi, jeste „Bregzit“.

Sva osećanja vezana za Bregzit Miletić sumira u jednoj reči - nelagoda.

„Lično osećam nelagodu jer i dalje ne razumem šta Bregzit tačno znači“, kaže jedan od osnivača nevladine organizacije Srpski siti klub iz Londona, koja spaja srpske i britanske profesionalce.

- **Šta rezultati britanskih izbora znače za Bregzit**
- **Izbori u Velikoj Britaniji: Političari, ljubimci i neobična biračka mesta**

Čak i nakon što je većina glasača podržala konzervativce Borisa Džonsona u nameri da veliku Britaniju izvedu iz Evropske unije, Miletić kaže da je teško predvideti kako će to izgledati.

„Moji prijatelji žive u Evropi, mnogi od njih imaju britanske pasoše i njihovi životi će se uskoro sigurno promeniti na neki način, kao i životi i svih nas“, dodaje.

Konzervativna partija ubedljivo je pobedila na izborima osvojivši više od apsolutne većine u Britanskom parlamentu - 365 od 650 poslaničkih mesta u Donjem domu britanskog parlamenta.

Boris Džonson osvojio je glasače kratkom porukom - *Dovršimo Bregzit (Get Brexit done)*. Evropska unija bez Velike Britanije mogla bi da postane stvarnost za manje od dva meseca.

Image copyright REUTERS

Potrebno je samo da parlament podrži Džonsonov sporazum sa Evropskom unijom o tome kako bi Bregzit trebalo da izgleda i 31. januara 2020. godine priča sa Bregzitom mogla bi da bude završena.

Ipak, samo delimično.

„Prava drama tek počinje“

Stan Smiljanić živi u Bedfordu nadomak Londona. Nakon referenduma o Bregzitu 2016. godine, izgubio je posao. Iako ne misli da je to imalo veze sa referendumom, veruje da bi Bregzit mogao da utiče na to kada će naći novi.

„Mislim da celokupna nesigurnost u vezi sa izlaskom iz Evropske unije usporava kompanije u odlučivanju o zapošljavanju novih ljudi“, kaže Smiljanić za BBC na srpskom.

Rezultat trećih opštih izbora u poslednjih pet godina nije ga, kaže, iznenadio, ali jeste većina kojom su konzervativci predvođeni Borisom Džonsonom osvojili parlament.

- **Izbori u Velikoj Britaniji: Džonson pozvao na ujedinjenje zemlje**
- **Stvarno jednostavan vodič kroz britanske izbore**

Doktorant Londonske škole ekonomije i političkih nauka Vuk Vuksanović kaže da Džonsona nakon izbora čeka „veća i ozbiljnija igranka“.

„Čak i ako Džonson uspe da pogura da se Bregzit desi u januaru sledeće godine, čekaju ga pregovori o trgovinskom dogovoru sa Evropskom unijom, a moraće da reši i trgovinski sporazum sa Sjedinjenim Državama“, kaže Vuksanović.

Vuksanović dodaje da prava drama u Velikoj Britaniji tek počinje i da će osim ovim pitanjima, nova britanska vlada morati da reši i pitanje Severne Irske.

Kako će Bregzit izgledati i dalje je nejasno.

„Mislim da se ljudima smučilo da slušaju o Bregzitu, a postoji mnogo nepoznanica o tome kako će uticati na privredu“, kaže Smiljanić.

Međutim, bez obzira na neizvesnost, smatra da ima nade.

„Neka uteha je činjenica da se ekonomski kolaps, koji je najavljivan nakon što je Britanija 2016. glasala da napusti Evropsku uniju, nikada nije desio. Možda su pristalice Bregzita ipak imale pravo“, kaže.

Ipak, Ivan Miletić je skeptičan.

„Bregzit je doveo do trogodišnje paralize sistema koja nam nije dozvoljavala da budemo optimistični kada se radi o budućnosti“, kaže on.

„Dobro je da smo svi dobrodošli, ali se u zadnje vreme malo preteralo“

Miodrag Panić Paja iz Londona je 2016. glasao za izlazak Britanije iz Evropske unije. Dane nakon izbora provodi na poslu - u pabu *Paja i konj* koji vodi već godinama.

Panićev pab je na meni londonskih kulinarskih specijaliteta dodao i specijalitete iz srpske kuhinje.

Bez obzira na to što je London kosmopolitski grad u kome se na svakom ćošku mogu čuti razliti svetski jezici i probati hrana iz Srbije ili Vijetnama, Panić smatra da se „sa dobrodošlicom strancima se preteralo“.

- **Dijaspora u Austriji: Koliko vas opisuje prezime na „-ić“**
- **Kako dijaspora uči srpski**

„Ovde živim već dvadeset godina i za to vreme sa se nagledao svega i svačega. Engleska danas previše daje i pomaže drugima“, kaže Panić.

On smatra da bi Velika Britanija nakon izlaska iz Evropske unije mogla „da povрати kontrolu i počne da stvara sopstvena pravila“.

„Ne sviđa mi se pomisao da danas mogu da prođem ulicom pored ljudi koji mogu iz čista mira da izvade nož i urade ko zna šta. Dobro je da smo svi dobrodošli, ali se u zadnje vreme i preteralo", kaže Panić.

Zdravstvo, prevoz i život

U Velikoj Britaniji žive i rade ljudi iz Srbije koji nemaju pravo glasa na izborima.

Sanja Vico radio kao naučna saradnica i istraživačica na Londonskoj školi za ekonomiju i političke nauke. U Londonu živi već sedam godina.

„Nemati pravo glasa, kada živite u nekoj zemlji gde rezultati izbora mogu veoma uticati na vaš kvalitet života, stvara osećaj sputanosti i ograničene slobode, ali s druge strane, može da predstavlja i manjak odgovornosti, jer nijednog lidera ili liderku u ovim izborima nisam posebno podržavala", kaže Vico.

Sanja glasom na izborima nije mogla da utiče na to šta će biti za zdravstvenim sistemom koji je u Velikoj Britaniji trenutno dostupan svima.

„Neki redovi konzervativaca prećutno podržavaju privatizaciju, koja je vrlo nepopularna među većinom stanovništva i nosi rizike. Već imamo železnice koje su privatne i izuzetno skupe za većinu domaćih destinacija, pa je često jeftinija odleteti nisko-budžetnim avio-prevoznikom do Evrope nego otići vozom iz Londona do Oksforda", dodaje.

Media captionVelika Britanija: Mladi Britanci poreklom iz Srbije o važnosti izbora

Bregzit i Balkan

Optimizma ima malo više kada su u pitanju mogući odnosi Velike Britanije i zemalja Zapadnog Balkana nakon Bregzita.

„Iako zemlje Zapadnog Balkana teže da postanu članice Evropske Unije, ovo može biti i prilika da Britanije razvije ekonomsku saradnju sa ovim zemljama kako bi održala ili povećala uticaj u regionu", smatra Vico.

Miletić kaže da je moguće da će doći do pozitivnih promena u odnosu Srbije i Velike Britanije onda kada počnu direktno da saraduju.

Ipak, dodaje da Srbija, kao i ostali, mora da sačeka da Britanija definiše imigracionu politiku u okviru Bregzita.

„Tada ćemo saznati i da li će se i na koji način promeniti vizni režim kada su u pitanju studentske i radne vize", kaže.

Vuksanović smatra da će nova britanska vlada pokušati da kompenzuje činjenicu da je „Bregzit paralisao spoljnu politiku u poslednje tri godine".

„Velika Britanija će bilateralnim odnosima probati da kompenzuje gubljenje uticaja na Zapadnom Balkanu koji će se desiti kada više ne bude mogla da utiče na proširenje Evropske unije", kaže Vuksanović.

Ipak, dodaje da je Zapadni Balkan za spoljnu politiku Londona samo „kap u moru".

„Evropski kontinent počinje da gubi prioritet za britansku bezbednosnu i spoljnu politiku, tako da je teško da će imati velikih interes na obodima istočne Evrope", dodaje.

Pratite nas na [Fejsbuku](#) i [Tviteru](#). Ako imate predlog teme za nas, javite se na bbcnaSrpskom@bbc.co.uk